

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Horebeke

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	24109
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Rik BOSSUYT
adres		Dorpsstraat 14 - 9667 SINT-MARIA-HOREBEKE
telefoon		055-45.67.40
fax		055-30.55.95
e-mail		school.horebeke@scarlet.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	973991 - Kath. Onderwijs Horebeke te HOREBEKE
adres		Dorpsstraat 14 - 9667 HOREBEKE
	Scholengemeenschap	121392 - Zwalmvallei te SINT-MARIA-LIERDE
adres		Nieuwstraat 23 - 9570 SINT-MARIA-LIERDE
	CLB	115048 - Vrij CLB Zuid - Oost - Vlaanderen te OUDENAARDE
adres		Burgschelde 7 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	28/11/2011, 29/11/2011 en 01/12/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/12/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	19/12/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Veronique Biltereyst
	Teamleden	Bart De Bie Kurt Maenhout

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
3.2 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.3 Lager onderwijs: muzische vorming	10
3.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Begeleiding	12
4.2 Evaluatie	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Basisschool te Sint-Maria-Horebeke is een kleine dorpsschool met een vestigingsplaats in Sint-Kornelis-Horebeke, gelegen in het hart van de Vlaamse Ardennen. Ze rekruteert haar leerlingen voornamelijk in de nabije omgeving van de school, wat de kleinschaligheid grotendeels verklaart. Zowel de kleuter- als de lagere afdeling is georganiseerd in graadsklassen of combinatiegroepen waar kinderen van verschillende leeftijden samen zitten. Deze organisatie vraagt van het schoolteam heel wat deskundigheid om het onderwijsleeraanbod af te stemmen op de leeftijd en de mogelijkheden van de kinderen.

De voorbije tien jaar kregen verschillende directeurs de leiding over de school. Dit heeft een aanzienlijke invloed gehad op de werking, zowel op onderwijskundig vlak als op beleidsniveau. Sinds begin dit schooljaar staat een nieuwe directeur aan het hoofd van de school. Hij krijgt het vertrouwen van heel wat teamleden. Tevens toont hij daadkrachtig leiderschap en geeft hij blijk van visie om in de toekomst de onderwijskwaliteit in de school te optimaliseren.

De onderwijsinspectie onderzocht tijdens de doorlichting de leergebieden Nederlands en muzische vorming zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling. Ze onderzocht ook de kwaliteit van de leerbegeleiding, de evaluatiepraktijk en het algemeen beleid van de school.

De lagere afdeling toont aan dat het **leergebied Nederlands** voldoet. Dit komt enerzijds door de degelijke leerresultaten van de leerlingen en anderzijds door het onderwijsaanbod. De school gebruikt onderwijsleermethodes om haar werking te concretiseren. Zo is de graduele opbouw van het leergebied verzekerd en is er grotendeels een evenwicht tussen de verschillende domeinen. Toch kan de aandacht voor een evenwichtig aanbod en een evenwichtige evaluatie van de verschillende taalvaardigheden - luisteren, spreken, schrijven, lezen - in een aantal groepen nog worden versterkt. Door in sommige klassen de meer technische taalvaardigheden - zoals onder andere spelling of taalsystematiek - te overaccentueren, dreigen de andere vaardigheden te worden verwaarloosd.

De kleuterafdeling kan niet aantonen dat ze de leerplandoelen voor het leergebied Nederlands voldoende nastreeft. Daarvoor ontbreekt een systeem om na te gaan of het aanbod over de verschillende groepen heen volledig is. Ook de observatiegegevens zijn te beperkt om te garanderen dat de school de taalontwikkeling van de kleuters voldoende opvolgt. Bovendien gaat er bij de planning te weinig aandacht naar het specifieke aanbod afgestemd op de leeftijd of het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Het is onduidelijk of een graduele opbouw verzekerd is. Toch zien we in de klaspraktijk waardevolle initiatieven die bijdragen tot de kwaliteit van het leergebied. Zo hebben de meeste leerkrachten intuïtief veel aandacht voor het stimuleren van spreken en luisteren. Daarnaast is ook de inbedding van het leergebied in de thematische werking waardevol. Een meer planmatige en doelgerichte werkwijze kan de kwaliteit van het Nederlands in de kleuterafdeling aanzienlijk verbeteren.

De school kan niet aantonen dat het **leergebied muzische vorming** voldoet. Dit geldt zowel voor de kleuter- als de lagere afdeling. Hoewel sommige leerkrachten belangrijke en lovenswaardige stappen zetten om de muzische vorming volgens de visie en de richtlijnen van het leerplan uit te werken, is dit geen verworvenheid voor alle teamleden. Hierdoor zijn er onvoldoende garanties dat de continuïteit in dit leergebied verzekerd is. Daarnaast ontbreken observatie- of evaluatiegegevens die er op wijzen dat de leerplandoelen voldoende worden nagestreefd of gerealiseerd. Om de tekorten voor dit

leergebied weg te werken, kan de school zowel een beroep doen op externe begeleiding, als op de expertise die aanwezig is in het schoolteam. Tevens kunnen een aantal bestaande initiatieven, zoals het muzisch schoolproject en de klasoverschrijdende uitwisseling tijdens de lessen muzische vorming, een hefboom zijn om de knelpunten doeltreffend aan te pakken.

Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat er nog groeikansen zijn voor de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. Een degelijk algemeen beleid kan hierbij een belangrijke rol spelen.

Sinds de vorige doorlichting en de daarop volgende opvolgingscontroles verankerde de school haar visie op een zorgbrede werking. Tegelijkertijd deed het team meer ervaring op met het werken binnen een transparante zorgstructuur. Hierdoor zijn de visie en de uitgangspunten van de zorgwerking nu voor de meeste teamleden duidelijk. Dit is een belangrijke basis voor een degelijke **leerbegeleiding**. Toch kan deze nog aan doeltreffendheid winnen. Dit kan door een aantal leerkrachten deskundiger te maken met betrekking tot de eerstelijnszorg. Preventie, remediëring en differentiatie kunnen nog doelgerichter. Ook het leerlingvolgsysteem is nog voor verbetering vatbaar. Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling geeft het geen volledig beeld van de competenties, de vorderingen of de ontwikkeling van de kinderen. De kleuterafdeling kan hieraan tegemoet komen door onder andere kleuters meer (doel)gericht te observeren. De lagere afdeling kan nagaan hoe ze het beeld van de kinderen kan vervolledigen door niet alleen aandacht te hebben voor de technische vaardigheden (wiskunde, spelling, technisch lezen). Een functioneel leerlingvolgsysteem dat richting geeft aan een doeltreffende leerbegeleiding zal de onderwijskwaliteit aanzienlijk verhogen.

Wat de **evaluatiepraktijk** betreft, staat de school nog aan het begin van een ontwikkelingsproces. Het schoolteam heeft geen gemeenschappelijke visie op evalueren. Bovendien hebben verschillende leerkrachten weinig zicht op de adviezen die de leerplannen over evaluatie geven. Uitgezonderd een aantal initiatieven van individuele leerkrachten, leidt dit ertoe dat de school vooral de meer cognitieve, meetbare, vaardigheden evalueert. De prille aanzetten die de school dit jaar gaf voor de beoordeling van sociale vaardigheden of ICT, kunnen inspiratie bieden om ook voor andere vaardigheden en attitudes over meer alternatieve evaluatievormen na te denken.

Het **algemeen beleid** van de school krijgt stilaan vorm. Na jaren van wisselend leiderschap lijkt er met de nieuwe directeur rust in het team te zijn gekomen. De toegankelijkheid van de nieuwe directeur draagt bij tot een open communicatie en biedt heel wat kansen om in de toekomst een participatief beleid uit te bouwen. Tevens hecht de directeur veel belang aan coaching en begeleiding van teamleden wat een belangrijk element zal zijn bij het wegwerken van het tekort voor muzische vorming. Ook een zorgvuldige selectie van schoolprioriteiten, rekening houdend met de draagkracht van het team, kan bij het aanpakken van vernieuwingen een belangrijk aandachtspunt zijn. Om de slaagkansen van de veranderingsprocessen te bevorderen, kan de school geregeld stilstaan bij de effecten van haar werking en daarbij haar output grondig analyseren. De meeste teamleden spreken uitdrukkelijk hun engagement uit om gezamenlijk te werken aan kwaliteitsvol onderwijs. Dit biedt hoopvolle perspectieven voor de toekomst.

De inspectie sluit deze doorlichting af met **een gunstig advies beperkt in de tijd**. Zij geeft het team drie schooljaren de tijd om het tekort voor muzische vorming weg te werken. Om de werklast voor het kleuterteam aanvaardbaar te houden, deliberaert ze het tekort voor het leergebied Nederlands. De inspectie gelooft dat de wijze waarop het team zal werken aan het leergebied muzische vorming een hefboom zal zijn om ook de kwaliteit van het leergebied Nederlands in de toekomst te verbeteren.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

Nederlands

muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

- De school kan **niet aantonen** dat ze de leerplandoelen voor muzische vorming in voldoende mate nastreeft. Tijdens de vorige doorlichting werd voor dit leergebied een tekort geformuleerd dat na een opvolgingscontrole was weggewerkt. Het verbetertraject werd echter onvoldoende voortgezet waardoor het geformuleerde tekort niet structureel opgelost lijkt te zijn.
- Uitgezonderd de individuele initiatieven van leerkrachten op klasniveau, bewaakt het team de **volledigheid van het aanbod** op schoolniveau nog niet. Dit verhindert het opsporen van hiaten in de werking.
- Een **kleutervolgsysteem** dat de (muzische) ontwikkeling van de kleuters in kaart brengt, ontbreekt grotendeels. De occasioneel verzamelde observatiegegevens wijzen op een sterke aandacht voor een aantal vaardigheidsaspecten van beeldopvoeding. Hierdoor is het onmogelijk na te gaan hoe ver de kleuters staan in hun muzische ontwikkeling.
- Het koepeleigen bronnenboek vormt het **referentiekader** voor de realisatie van het leergebied muzische vorming. Daarnaast hanteert het team sinds kort, in beperkte mate, de leerplandoelen bij de planning van muzische activiteiten.
- Het leerplan is weinig richtinggevend bij de planning van een voldoende breed aanbod en een **doelgerichte, graduele opbouw** over de leeftijdsgroepen heen.
- De **visie en de uitgangspunten** van de referentiekaders zijn weinig gekend waardoor in de meeste groepen eerder het accent ligt op creëren dan op beschouwen. Leerkrachtafhankelijk gaat er in sommige groepen meer aandacht naar het product dan naar het proces.
- De muzische activiteiten zijn **geïntegreerd in de belangstellingscentra**, waardoor een sterke horizontale samenhang verzekerd is. Bij de voorbereiding en de uitwerking van de belangstellingscentra hebben leraren expliciet oog voor een muzisch aanbod.
- Er is een onevenwicht tussen de verschillende muzische **domeinen**. De invulling van het aanbod is in de meeste gevallen vooral gericht op beeld en muziek. De andere domeinen komen minder intentioneel aan bod.
- De **klas- en de hoekeninrichtingen** bieden de kleuters kansen tot experimenteren. Toch wordt het vrij spel nog weinig aangestuurd door het bewust aanbieden van bepaalde materialen of uitdagingen. Hierdoor gaan muzische leerkansen verloren.
- Het jaarlijks **schoolproject** biedt de gelegenheid om gedurende bepaalde periodes intensief te werken aan muzische vorming en de verschillende domeinen van dit leergebied. Hierbij doet het team waardevolle inspanning om de creativiteit van de kinderen doelgericht aan te spreken. Het project geeft aanleiding om nieuwe technieken en werkvormen uit te proberen.
- Af en toe plant de school een **culturele uitstap** om kleuters in contact te brengen met diverse kunstuitingen.
- In samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst zal het team binnenkort de mogelijkheden verkennen om een doelgerichte planning van het aanbod te optimaliseren. Dit biedt kansen om leerkrachten te **professionaliseren** en zal op termijn de kwaliteit van het leergebied verbeteren.

3.2 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet niet

Motivering

- De school **kan niet aantonen** dat ze de leerplandoelen Nederlands voldoende nastreeft. Toch vormt het geplande onderwijsleeraanbod een indicatie dat er naar het leergebied Nederlands geregeld aandacht gaat. Ook de testresultaten die de oudste kleuters behalen, zijn een aanwijzing dat de kleuters voor dit leergebied ontwikkelingskansen krijgen.
- Bij de selectie van de doelen en de planning van de activiteiten hanteert het team het bronnenboek van de koepel als **referentiekader**. Sinds kort zijn ook de leerplannen enigszins richtinggevend.
- Een systeem om na te gaan welke leerplandoelen al dan niet werden aangeboden, nagestreefd of bereikt, ontbreekt. Vooral op intuïtieve wijze bewaakt het team de **volledigheid van het doelenaanbod**.
- Onderwijsleerinhouden sluiten aan bij de **leef- en de belevingswereld** van de kleuters. Diverse bronnen dienen als inspiratiebron om leerinhouden te verrijken en in belangstellingscentra te integreren.
- Bij de planning van de activiteiten is er slechts sporadisch aandacht voor het niveau- of het leeftijdsverschil tussen kleuters. Hierdoor is het onduidelijk welk **specifiek aanbod in de combinatiegroepen** is voorzien voor kleuters van verschillende leeftijden of kleuters met verschillende mogelijkheden.
- Uit observaties blijkt dat bij ontwikkelingsondersteunende activiteiten aandacht gaat naar taalverwerving en taalstimulering. De kleuters krijgen veel **spreekkansen** en worden aangemoedigd gericht te **luisteren**.
- Met het oog op de overgang naar de lagere afdeling krijgen de oudste kleuters in verschillende activiteiten de kans om de **leesvoorwaarden** te verwerven. De doelgerichtheid van deze activiteiten heeft nog groeikansen.
- Er zijn weinig afspraken die **gradatie en continuïteit** in het onderwijsleeraanbod en de materialen of leermiddelen beogen. Zo is het onduidelijk hoe de kleuterafdeling omgaat met bijvoorbeeld woordenschatontwikkeling, begripsvorming, educatieve taalspellen of stappenplannen.
- De **klasinrichting** is er nauwelijks op gericht een taalrijke leer- en leefomgeving te creëren. Talige stimuli zijn weinig uitdrukkelijk aanwezig. Ook naar de talige inrichting van de hoeken gaat er nog weinig aandacht.
- Hoewel de meeste leerkrachten zich door hun ervaring of intuïtief aanvoelen een globaal beeld kunnen vormen van het (taal)niveau van de kleuters, ontbreekt een nauwkeurige **beeldvorming** op basis van vooropgestelde criteria. De observaties die beogen het (talige) ontwikkelingsniveau te vatten, zijn te weinig concreet en onvoldoende afgestemd op de beoogde doelen.
- Vanuit een grote betrokkenheid hebben de meeste leerkrachten binnen de eerstelijnszorg intuïtief aandacht voor de ondersteuning van de meer **(taal)zwakkere** kleuters. Voor deze kleuters is er een specifieke aanpak gepland en verloopt de opvolging vrij nauwgezet.
- Niettegenstaande de kwaliteit van het leergebied Nederlands nog geen onderwerp van **zelfevaluatie** was, zijn een aantal leerkrachten zich bewust van de knelpunten. Ze zijn vragende partij voor meer coördinatie en begeleiding bij het wegwerken van de tekorten en hiaten in hun werking.
- De inspectie delibereerde het **tekort voor het leergebied Nederlands** omdat het team de bereidheid toont om de knelpunten aan te pakken. Ze gelooft dat de wijze waarop het team zal werken aan het tekort voor het leergebied muzische vorming een hefboom zal zijn om ook de kwaliteit van het leergebied Nederlands in de toekomst te

verbeteren. Bovendien wil de inspectie rekening houden met de draagkracht van het team door het aantal weg te werken tekorten te beperken.

3.3 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

Motivering

- De school **kan niet aantonen** dat ze de leerplandoelen muzische vorming bereikt. Er zijn nauwelijks outputgegevens voor dit leergebied beschikbaar en ook het onderwijsleeraanbod vertoont hiaten. Tijdens de vorige doorlichting werd voor dit leergebied een tekort geformuleerd dat na een opvolgingscontrole was weggewerkt. Het verbetertraject werd echter onvoldoende voortgezet waardoor het geformuleerde tekort niet structureel opgelost lijkt te zijn.
- Bij de **uitreiking van de getuigschriften** op het einde van de basisschool neemt de klassenraad de resultaten voor het leergebied muzische vorming te weinig in aanmerking.
- Het gebruik van het leerplan als **referentiekader** bij de planning van het onderwijsleeraanbod is nog geen verworvenheid voor alle teamleden. De visie, de uitgangspunten en de doelen ervan zijn bij sommigen nog te weinig gekend. Leerkrachten beroepen zich op hun ervaring of inspiratie opgedaan uit verschillende actuele bronnen bij de planning van de muzische activiteiten.
- Hoewel sommige teamleden voor hun klas bijhouden naar welke leerplandoelen aandacht gaat, ontbreken hierover schoolafspraken. Hierdoor is de **gradatie en de continuïteit** in onderwijsleeraanbod op schoolniveau niet gegarandeerd.
- De school heeft geen zicht op de **beginsituatie** van de leerlingen. Noch in de individuele leerlingendossiers, noch in het leerlingvolgsysteem zijn sporen terug te vinden over de muzische competenties van de kinderen. Het team benut nog weinig de muzische capaciteiten van de kinderen om het zelfbeeld van de leerling positief te beïnvloeden.
- Een aantal leerkrachten leveren belangrijke inspanningen om activiteiten te plannen binnen de verschillende **domeinen** van de muzische vorming. Soms gaat hierbij ook doelbewust aandacht naar de realisatie van samenhang. Of alle muzische domeinen evenwichtig aan bod komen, gaat het team nog niet na.
- De meeste leerkrachten nemen initiatieven om de **horizontale samenhang** tussen het leergebied muzische vorming en de andere leergebieden te bevorderen.
- Naar de expressie van de eigen beleving, het beschouwen, het stimuleren van de creativiteit, ... gaat in een aantal groepen geregeld aandacht. In andere groepen daarentegen zijn de muzische activiteiten nog **sterk productgericht**.
- Af en toe plant het team **culturele activiteiten** en werkt het samen met externe deskundigen. Zo krijgen de leerlingen de gelegenheid om kennis te maken met het culturele aanbod in hun leefomgeving en krijgen ze kansen om kunstvormen te ontdekken.
- De jaarlijkse organisatie van een **muzisch schoolproject** biedt de kans om intensief en doelgericht een aantal muzische activiteiten uit te werken.
- Niettegenstaande sommige leerkrachten **alternatieve evaluatievormen** verkennen als mogelijkheid om een beeld te krijgen van de muzische competenties van de kinderen, is dit nog geen verworvenheid van het team. In de meeste klassen primeert de productevaluatie en hebben leerkrachten nog weinig aandacht voor de evaluatie van het leerproces.
- Ouders krijgen via het **rapport** amper informatie over de ontwikkelingsevolutie die hun kind met betrekking tot het leergebied muzische vorming doormaakt. Het grote onevenwicht in de wijze van rapportering tussen de meer cognitieve leergebieden (Nederlands en wiskunde) en het leergebied muzische vorming is treffend.

- Sommige leerkrachten doen een beroep op elkaars individuele competenties bij de organisatie van de lessen muzische vorming. Dit komt de kwaliteit van het leergebied ten goede en zou voor leerkrachten een kans kunnen zijn om hun **deskundigheid** te delen en te leren van elkaar.
- Het schoolteam is zich bewust van de tekorten voor dit leergebied en plant in de nabije toekomst, onder andere via specifieke **nascholing**, te werken aan een aantal knelpunten.

3.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Op basis van haar onderwijsleeraanbod en de leerlingenresultaten, toont de school aan dat ze **de leerplandoelen Nederlands bereikt**.
- Een aantal **outputgegevens** wijzen op de leerplanrealisatie. Zo zijn er de methodegebonden toetsen waarmee de school haar leerlingen vrij systematisch evalueert. Daarnaast zijn er genormeerde toetsen voor spelling en technisch lezen die toestaan de vorderingen van de leerlingen voor de eerder technische vaardigheden op te volgen. Op het einde van de basisschool participeert de school met haar oudste leerlingen aan de netgebonden proeven. De school vergelijkt haar resultaten met die van andere scholen met een gelijkaardige leerlingenpopulatie.
- Meer dan de leerplannen zijn de methodes het **referentiekader** waarop de school steunt om gradatie en continuïteit in het onderwijsleeraanbod na te streven. De meeste teamleden streven naar evenwicht tussen de verschillende domeinen. Toch overaccentueren sommige leerkrachten de eerder technische taalvaardigheden (spelling, technisch lezen, taalsystematiek) ten koste van de meer communicatieve taalvaardigheden (spreken, luisteren, schrijven). Bij een aantal leerkrachten primeert hierbij de eigen visie op 'goed taalonderwijs'.
- Voor alle leerlingen is een **gedifferentieerd aanbod gepland**, afgestemd op hun leeftijd. Bovendien slagen sommige leerkrachten er voorbeeldig in om, ondanks de complexe klassamenstelling, zeer doelgericht en aan het niveau van de kinderen aangepast taalonderwijs te organiseren.
- De **algoritmes en heuristieken** aan de klaswand verwijzen naar gelijkgerichte afspraken die een doeltreffende aanpak kunnen ondersteunen, maar de functionaliteit ervan is niet altijd even duidelijk.
- Een aantal leerkrachten hanteren een vrij **sturende onderwijsstijl** en laten weinig ruimte voor initiatief en persoonlijke inbreng van de leerlingen. Tevens belemmert dit in sommige klassen de verzelfstandiging van de kinderen.
- Hoewel in de individuele leerlingendossiers de **beginsituatie** en de ontwikkelingsevolutie van de leerlingen voor spelling en technisch lezen nauwkeurig in kaart zijn gebracht, ontbreekt informatie over de andere taalcompetenties. Hierdoor is de beeldvorming vrij eenzijdig. Dit heeft als gevolg dat de ondersteuningsinitiatieven zich vooral toespitsen op het wegwerken van de tekorten voor de aspecten die systematisch worden getoetst.
- De klasleerkrachten zijn verantwoordelijk voor de **eerstelijnszorg**. Vooral naar aanleiding van de analyse van genormeerde toetsen voorzien zij remediëring of differentiatie. Meest voorkomend zijn bijkomende instructie of differentiatie in de hoeveelheid leerstof. De kwaliteit van de eerstelijnszorg is sterk afhankelijk van de individuele leerkrachtvaardigheden.
- Tijdens een **nascholing** maakte het team kennis met het vernieuwde leerplan Nederlands. Andere nascholingsinitiatieven met betrekking tot dit leergebied zijn eerder beperkt.

- Hoewel de school beschikt over **output** die haar informatie kan verschaffen over de kwaliteit van haar onderwijs, wendde ze deze nog niet aan om op schoolniveau haar pedagogisch-didactische aanpak in vraag te stellen en eventueel bij te sturen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning

Motivering

- De **zorgvisie** van de school sluit nauw aan bij haar opvoedingsproject en beoogt uitdrukkelijk de totale ontplooiing van de kinderen te bevorderen.
- De school ontwierp een **transparante zorgstructuur** waardoor het voor iedereen duidelijk is welk stappen zij zet om zo goed als mogelijk de ontwikkeling van alle kinderen op te volgen en te ondersteunen.
- De kleinschaligheid van de school en de sterke betrokkenheid van de leerkrachten dragen bij tot de **beginsituatiebepaling** van de kinderen. Een volledige beginsituatie waarbij naast de cognitieve ontwikkeling ook aandacht gaat naar de andere ontwikkelingsaspecten of de talentontwikkeling van de leerlingen is echter niet in het leerlingvolgsysteem opgenomen. Dit staat een doeltreffende opvolging van de leer- of ontwikkelingsevolutie in de weg. In de kleuterafdeling zijn de observaties zeer globaal en weinig afgestemd op de vooropgestelde doelen waardoor het moeilijk is een correct beeld te krijgen van de ontwikkelingszone van de kleuter.
- In het leerlingenvolgsysteem wordt **het welbevinden en de betrokkenheid** van de kinderen geregeld gescreend. Waartoe deze screening leidt, is niet altijd duidelijk.
- De klastitularis is verantwoordelijk voor de **eerstelijnszorg**. Veelal is de ondersteuning van kinderen met specifieke noden gebaseerd op vormen van differentiatie of remediëring. De kwaliteit van de interventies om kinderen specifiek te ondersteunen is, mede doordat afspraken op schoolniveau ontbreken, sterk afhankelijk van individuele leerkrachtvaardigheden.
- De zorgcoördinator organiseert de **multidisciplinaire overlegmomenten** waar ook het Centrum voor Leerlingenbegeleiding bij betrokken is. Tijdens dit overleg gaat er vooral aandacht naar de organisatie van de **speciale zorg** voor kinderen met specifieke noden. De efficiëntie en effectiviteit van dit overleg kan voor een aantal kinderen in vraag worden gesteld.
- De begeleiding en ondersteuning van **kinderen met specifieke noden** verloopt nauwgezet. Een zorgvuldige registratie van de uitgevoerde interventies laat toe de kinderen van dichtbij op te volgen.
- Om een vlotte informatiedoorstroming te verzekeren, voorziet de school geregeld overleg met externe hulpverleners. In bepaalde klassen is de samenwerking met de **externe deskundigen** ook gericht op expertiseoverdracht in functie van een gelijkgerichte begeleiding.
- Geregeld doet de school een beroep op de inzet van ouders bij het wegwerken of aanpakken van problemen. Deze samenwerking is in sommige gevallen een vorm van

zorgverschuiving waarbij de school haar verantwoordelijkheid om leerlingen deskundig te ondersteunen deels afwendt op de ouders.

- Tijdens personeelsvergaderingen is de zorgwerking een vast agendapunt waardoor er kansen ontstaan om de **deskundigheid** van teamleden te vergroten.
- De zorgcoördinator volgt geregeld **specifieke nascholingen** om zich te verdiepen in een of ander aspect van de zorgwerking. Voor de meeste andere teamleden blijven de uitgebreide professionaliseringsmogelijkheden om de handelingsbekwaamheid ten aanzien van de zorgkinderen te vergroten, eerder beperkt.
- De bereikte effecten van de verschillende zorginitiatieven zijn zelden het uitgangspunt om de kwaliteit van de zorgwerking in kaart te brengen en eventueel bij te sturen. Het ontbreken van een systeem om de zorgwerking te **evalueren**, bemoeilijkt bijstellingen. Tevens belemmert dit kansen om hiaten in de samenwerking met externe partners doeltreffend aan te pakken.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Hoewel de school geregeld haar leerlingen evalueert, gebeurt dit nauwelijks vanuit een gemeenschappelijk gedragen **visie**.
- Voor de leergebieden waarvoor de school een onderwijsleermethode hanteert, zijn de bijhorende **methodegebonden toetsen** richtinggevend voor de evaluatie.
- Voor de leergebieden **Nederlands en wiskunde** maakt de school gebruik van genormeerde toetsen om een aantal ontwikkelingsevoluties op te volgen en bij te sturen. Ook de deelname aan de netgebonden toetsen op het einde van de basisschool laat het team toe de resultaten van de leerlingen voor deze leergebieden te vergelijken met het Vlaamse gemiddelde maar dit leidt zelden tot bijstellingen.
- In de **kleuterafdeling** nemen de leraren van de oudste kleuters genormeerde testen af die ondersteunend zijn bij het formuleren van een advies voor het vervolgonderwijs.
- De aandacht voor de observatie van kleuters op sleutelmomenten in hun ontwikkeling is nog zeer beperkt. Bovendien zijn de **kleuterobservaties** weinig afgestemd op de vooropgestelde doelen.
- De suggesties en richtlijnen met betrekking tot evaluatie - zoals deze in de verschillende **leerplannen** terug te vinden zijn - kennen de meeste teamleden nauwelijks.
- Een grondige verkenning van de verschillende **evaluatiemogelijkheden** ontbreekt. Dat verhindert een aantal teamleden na te gaan of de leerlingen ook de 'minder meetbare' leerplandoelen realiseren. Toch slagen sommige leerkrachten erin waardevolle initiatieven te ontwikkelen die bijdragen tot een brede evaluatie. Stilaan groeit in het team de aandacht voor de evaluatie van vaardigheden en attitudes. Ook de beoordeling van de leergebiedoverschrijdende thema's wint sinds kort aan belang. Illustratief hiervoor is de verkenning van de mogelijkheden om sociale vaardigheden en ICT te waarderen.
- De school dacht nog weinig na over de criteria die ze hanteert bij de toekenning van de **getuigschriften** basisonderwijs. Sommige leergebieden worden nauwelijks opgenomen voor een genuanceerde beeldvorming.
- De school maakte nog geen grondige analyse van haar eigen **evaluatiepraktijk**. Hierdoor blijven kansen onbenut om de pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen en zodoende de onderwijskwaliteit te optimaliseren.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De meeste teamleden verwoorden het **vertrouwen** in de nieuwe directeur en hebben de intentie om over de beide vestigingsplaatsen heen samen school te maken.
- Uit de gesprekken met teamleden blijkt een groeiende **gezamenlijke doelgerichtheid**.
- Het schoolteam toont de **bereidheid** om samen de verantwoordelijkheid voor kwaliteitsvol onderwijs te dragen. Dit kan een stimulans zijn om succesvol veranderingsprocessen op te starten.
- De bereikbaarheid en de toegankelijkheid van de directie dragen bij tot een **transparante communicatie** tussen de verschillende onderwijsbetrokkenen.
- De schoolleiding streeft naar een **participatief beleid** waarbij alle teamleden zich kunnen engageren in de besluitvormingsprocessen.
- Een breed en stabiel draagvlak voor vernieuwingsinitiatieven groeit. **Coaching en begeleiding** van teamleden krijgen hierbij uitdrukkelijk aandacht.
- Er gaat nog weinig aandacht naar het zorgvuldig selecteren van **vernieuwingsinitiatieven**. Dit kan op termijn een bedreiging vormen voor de draagkracht van het schoolteam en kan een stevige verankering van vernieuwingen in de weg staan.
- Mede door de instroomkenmerken van de leerlingen, die uitsluitend Nederlandstalig zijn, dacht de school nog niet na over de opportuniteiten die een **talenbeleid** met zich mee kan brengen.
- De school wendt de beschikbare outputresultaten nog te weinig aan in functie van het **schoolontwikkelingsproces**.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het onderwijsleeraanbod voor Nederlands in de meeste klassen van de lagere afdeling.
- De afstemming van het onderwijsaanbod voor Nederlands op de verschillende leeftijden in de combinatiegroepen en graadsklassen van de lagere afdeling.
- Het streven naar horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden.
- De output voor het leergebied Nederlands in de lagere afdeling.
- De integratie van het leergebied Nederlands in de belangstellingscentra.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De transparante en degelijke zorgstructuur.
- De ondersteuning van kinderen met specifieke noden.
- De individuele initiatieven om vormen van brede evaluatie te verkennen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het vertrouwen van het schoolteam in het leiderschap.
- De bereidheid van het team om gezamenlijk knelpunten aan te pakken.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De observatiecriteria voor het in kaart brengen van het (taal)ontwikkelingsniveau van de kleuters.
- De planning van activiteiten afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kleuters.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het onderzoek naar de effectiviteit van de verschillende zorginitiatieven.
- De kwaliteit van de binnenklasdifferentiatie.
- De visieontwikkeling op de evaluatiepraktijk.
- De verkenning van alternatieve evaluatievormen voor brede evaluatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De zorgvuldige selectie van prioriteiten met respect voor de draagkracht van het team.
- De effectbewaking van initiatieven.
- De aanwending van interne en externe expertise bij het werken aan pedagogisch-didactische onderwerpen.
- De aanwending van output om de onderwijskwaliteit te verhogen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor het leergebied muzische vorming zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
muzische vorming

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
muzische vorming

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 november 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Veronique Biltreyst

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: